

Asia: HE 67/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 2 §:n ja liitteen muuttamisesta

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää seuraavaa:

Suomen luonnonsuojeluliitto painottaa liikennesektorin päästövähennysten tärkeyttä, mutta muistuttaa, että uusiutuvien polttoaineiden käytön lisääminen ei ole riittävä ratkaisu. Jos rajallisia raaka-aineita ohjataan matalan jalostusasteen polttoaineiksi, menetetään korkeamman arvonlisän ratkaisuja. Tämä heikentää Suomen kiertotalouden kilpailukykyä pitkällä aikavälillä. Tästä syystä Suomen tulisi uusiutuvan energian tavoitteiden saavuttamisessa liikenteessä painottaa raaka-ainepohjan kestävyysvarmistamista, ei mahdollisimman laajaa raaka-ainepohjaa.

Hallituksen esityksessä todetaan, ettei liitteeseen lisättyjen raaka-aineiden käytöllä ole “todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia lyhyellä aikavälillä”, koska polttoaineiden jakelijat eivät tule käyttämään kehittyneitä biopolttoaineita yli minimitason niiden kustannuksen vuoksi. Todellisuudessa raaka-aineiden käyttöönotto lisää riskejä (metsäkato, biodiversiteetin heikkeneminen, riippuvuus tuonnista), jotka johtavat pitkällä aikavälillä yhteiskunnalle korkeampiin kustannuksiin kuin aidosti kestävien ratkaisujen edistäminen. Kansallisesti investointeja tuleekin ohjata aidosti kestäviin ratkaisuihin, kuten liikenteen sähköistymiseen, joukkoliikenteeseen panostamiseen ja liikennesuoritteiden vähentäminen.

Suomen on rajoitettava kestävämmien raaka-aineiden käyttöä ja suosittava aidosti kestäviä vaihtoehtoja

Uusiutuvien polttoaineiden raaka-aineita on tarjolla rajallinen määrä, ja siksi on arvioitava tarkasti mihin aidosti kestävästi vaihtoehdot riittävät ja mihin raaka-aineita kannattaa ohjata. Tästä syystä Suomen tulisi painottaa raaka-aineita, jotka eivät aiheuta maankäytön muutoksia, joiden käyttö ei pahenna luontokatoa tai esimerkiksi elintarvikekasvien käyttöä polttoaineina. Luonnonsuojeluliitto huomauttaa, että liitteen lista sisältää raaka-aineita, joita ei tulisi luokitella jätteiksi tai tähteiksi, kuten energiakasvit viljelysmaalla ja kuitupuun kaltainen aines. Lisäksi esimerkiksi välikasveihin ja vakavasti huonontuneella maalla kasvatetuilla viljelykasveihin liittyy maankäytön muutoksen riski, mistä syystä Suomen ei tulisi painottaa näiden raaka-aineiden käyttöä liikenteen uusiutuvan energian tavoitteissa.

Suomen on välttämätöntä noudattaa kaskadiperiaattetta, jonka mukaan raaka-aineita tulisi ensisijaisesti ohjata biomassan korkeamman jalostusasteen käyttötarkoituksiin. Erityisesti huomiota tulisi kiinnittää metsäbiomassaan kestävyysvarmistukseen, jotta ilmastohyöty voidaan taata. Suomen tulisi asettaa tieteenmukaiset kestävyyskriteerit metsäbiomassalle sekä luopua kantojen, järeän runkopuun (mukaan lukien lahoppuun) ja kuitupuun energiakäytöstä. Lahoppuun energiakäytön lopettamisesta olisi hyötyä myös luonnon monimuotoisuudelle, sillä monet metsälajit ovat riippuvaisia lahoppuusta, joka on talousmetsissä rajallinen resurssi.

Kestävillä jätteillä ja tähteillä tulisi tarkoitaa vain jakeita, jotka eivät ole peräisin luonnonsuojelualueilta tai alueilta, jotka eivät ole tärkeitä biodiversiteetille, eivät ole ruoka- tai rehupohjaisia, eivät ole peräisin runkopuusta, kannoista, lahoppuusta tai jatkojalostettavasta kuitupuusta tai peräisin bioenergiaksi kasvatetuista vieraslajeista. Tähteeksi tai jätteeksi ei tule

luokitella mitään metsätalouden sivuvirtoja, esimerkiksi latvoja tai oksia, joilla metsään jätettynä on monimuotoisuutta tai hiilinieluja- ja varastoja tukeva vaikutus. Kestävillä jakeilla ei myöskään ole muuta vaihtoehtoja käyttöä.

Suomen kannalta erityisen oleellinen esimerkki on palmuöljyn sivutuote, rasvahappotisle PFAD, joka on Suomessa luokiteltu yhä jätteeksi. PFAD:ia ei tulisi luokitella jätteeksi eikä sen käyttöä tulisi laskea mukaan uusiutuvan energian tavoitteisiin. Palmuöljyn tuotanto on aiheuttanut metsäkatoa Kaakkois-Aasiassa, ja jätteeksi luokiteltu sivutuote lisää osaltaan palmuöljyn kysyntää.

Raaka-ainelistan laajentaminen nojaa osin globaaleihin raaka-ainemarkkinoihin

Liitteen B-osa sisältää raaka-aineita, kuten käytetty paistoöljy ja eläinrasva, joiden tarjonta on epävarmaa ja niiden alkuperän todentaminen on puutteellista. Lisäksi riippuvuus tuonnista voi nostaa kustannuksia ja luoda huoltovarmuusriskejä. Liitteen B-osa sisältää myös raaka-aineita, joiden käytön lisääminen voi aiheuttaa epäsuorasti ympäristöhaittoja. Jos esimerkiksi eläinrasvoja ohjataan biodieselin tuotantoon, muilla teollisuudenaloilla tarvitaan tilalle vastaavia materiaaleja, jotka ovat halpoja kasviöljyjä (kuten palmu- tai soijaöljy), mikä voi kiihdyttää metsäkatoa. Käytetyn paistoöljyn käytössä puolestaan läpinäkyvä ja luotettava jäljitettävyyys on todettu EU:ssa puutteelliseksi, sillä sitä tuodaan pääsääntöisesti EU:n ulkopuolelta, ja sen alkuperän ja aitouden todentaminen jätteeksi on vaikeaa. Käytetyn paistoöljyn käytössä on riski, että luodaan uusia markkinoita kasviöljyille, joiden tuottamisessa on kestävyysongelmia (esim. palmuöljy). Biopolttoaine, joka on alunperin peräisin esimerkiksi sademetsään laittomasti raivatulta öljypalmuplantaasilta, on ympäristön kannalta ainakin yhtä haitallista kuin fossiilinen polttoaine.

Lisätietoja:

Nelli Immonen, ilmastoasiantuntija, nelli.immonen@sll.fi, 045 7885 2037